

Komentuoja „Luminor“ banko vyriausiasis ekonomistas Žygimantas Mauricas

Kauno regionas pastaraisiais metais demonstruoja vieną sparčiausių ekonomikos augimo tempų Baltijos šalyse. 2024 m. Kauno regiono BVP vienam gyventojui buvo tik 15 proc. mažesnis nei Rygos regiono, o prieš dešimtmetį šis atotrūkis siekė net 45 proc. Be to, vidutinis neto darbo užmokestis Kaune jau yra didesnis nei Latvijos sostinėje. Jei tendencija išsilaikys, po kelerių metų Kaunas gali tapti vienu iš lyderiaujančių miestų visame Baltijos regione.

Kauno ekonominė trauka bei gyvenimo lygis auga kur kas sparčiau, nei daug kas galėjo tikėtis. Pastarąjį dešimtmetį Kauno regiono BVP augo bene sparčiausiai Baltijos šalyse, tik nežymiai nusileisdamas Vilniaus regionui. Šį rezultatą lėmė ne vien besiplečiantys gamybos sektoriaus pajėgumai, bet ir platus paslaugų sektoriaus augimas, ypač IT, logistikos ir aukštos pridėtinės vertės paslaugų srityse. Kauno apylinkės, nuo Kėdainių iki Jonavos, taip pat prisideda prie šio šuolio. Regiono stiprybė – jo diversifikuota ekonominė struktūra: čia sėkmingai dera ir aukštųjų technologijų sektorius, ir apdirbamoji pramonė, ir logistikos tinklas.

Žvelgiant į platesnį Baltijos šalių kontekstą, Kaunas yra vienas ryškiausių pavyzdžių, kaip ne sostinė gali tapti realia ekonomine alternatyva pagrindiniam šalies miestui. Latvijoje ir Estijoje tokių pavyzdžių beveik nėra – už Talino ir Rygos ribų ekonominis aktyvumas pastebimai mažesnis. Lietuva, iš kitos pusės, gali pasigirti „pusantro didmiesčio“ modeliu – Vilniumi ir Kaunu, kurie stiprina visos šalies atsparumą ir mažina priklausomybę nuo ekonominio sutelktumo viename taške.

Be to, naujausi „Luminor“ banko duomenys rodo, kad būsto paskolų paklausa Kaune pastaruoju metu auga ir šiuo metu jau sudaro daugiau nei penktadalį visų šalyje suteikiamų būsto paskolų. Pavyzdžiui, Kauno mieste sudaroma 13 proc. visų suteikiamų būsto paskolų, Kauno rajone 9,9 proc. Palyginimui, Vilniaus mieste sudaroma 37 proc., rajone 7,2 proc., Klaipėdos mieste – 7,3 proc., rajone – 7,2 proc. Tokia migracija į miestą kuria užburimą augimo ratą: didėja vartojimas, stiprėja vietos paslaugų rinka, auga NT paklausa ir kartu didėja investicijos į infrastruktūrą.

Pažvelgus dar plačiau, Lietuvos regionai apskritai yra stipresni nei daugelis kaimyninių regionų. Vilniaus regionas šiandien yra turtingiausias visose Baltijos šalyse, aplenkęs Taliną ir gerokai nutolęs nuo Rygos. Kauno ir Klaipėdos regionai taip pat demonstruoja tvirtus ekonominius rezultatus, o net ir Šiaulių, Panevėžio bei Telšių regionai pagal BVP vienam gyventojui lenkia dalį Estijos regionų, tokių kaip Pernu ar Rakverė.

Dar daugiau, pastaraisiais metais fiksuojama ekonominė migracija iš Latgalės į Lietuvą: vis daugiau šio skurdžiausio Latvijos regiono gyventojų vyksta dirbti į Utenos apskritį. Tai ženklas, kad Lietuvos regioninė plėtra ne tik mažina vidaus atskirtį, bet ir didina šalies patrauklumą kaimynų akyse.

Jei dabartinės tendencijos išliks, Kaunas turi realią galimybę per artimiausius kelerius metus susilyginti su Ryga pagal BVP vienam gyventojui. Tai leidžia prognozuoti, kad miestas taps ne tik pramonės, bet ir aukštos pridėtinės vertės paslaugų centru, galinčiu konkuruoti su didžiausiais Baltijos šalių miestais.

